15

Q. D. B. V.

DISPUTATIO INAUGURALIS MEDICA

DE

DOLORIBUS POST PARTUM,

Quam,

JUSSU ET AUTHORITATE

Illuſtris & Gratioſiſſimæ Facultatis Medicæ in Academia Jenenſi,

PRÆSIDE

AUGUSTINO HENRICO FASCHIO,

Med. Doct. Anatom. Chirurg. & Botan. Prof. Publ. Archiatro Ducali Saxonico, p. t. Decano,

Patrono, Præceptore ac Promotore maximè venerando,

PRO LICENTIA

Summos in Medicâ Arte Honores, Inſignia & Privilegia Doctoralia more conſveto legitimè & ritè impetrandi

Publico Eruditorum Examini placidæq; disquiſitioni ſubmittit

CHRISTIANUS FRIDERICUS GERBERUS, ZITTA-LUSATUS,

In Auditorio Majori horis ante - & pomeridianis

ad d. 3. Decembr. A. S. R. cIↃ IↃC LXXXIII.

JENÆ, LITERIS KREBSIANIS.

I. N. J.

PRÆFAMEN.

MAgnum humanæ generationis opus eſſe ſatis conſtat iis, quibus frequentior legis divinæ curæ eſt revolutio. Videmus etenim ſummum totius hujus univerſitatis opificem & effectorem, poſtquàm totam orbis machinam & quæ illius ambitus continet, ſingulari ſuâ ac infinitâ prudentiâ & omnipotentiâ ex nihilo creaverat, Adamo in conſortium adjunxiſſe Evam, addito mandato, ut creſcant, multiplicentur, & terram, quæ jam dum adhuc inculta & inanis erat, replerent. Quis inde operis hujus Autorem non prædicet & laudet? quis ſummam generationis humanæ dignitatem non agnoſcat?

Ex Medicæ artis reſtauratoribus hanc in rem varia accommodanda occurrerent, quibus tamen cùm ſtudiò ſuperſedere placeat, ſolummodò Galenum, qui tanquam alter Medicinæ parens laudandus eſt, adducemus, cùm de generatione humanâ agens, *lib. de ſemine cap. V.* eleganter eandem prædicet μέγιςον πάντων τῶν τῆς Φύσεως ἔργων. i. e. *opus omnium naturalium maximum.* Tacemus alios, qui præclaritatem generationis humanæ deſcribentes, eandem cùm *Platone* πρᾶγμα θεῖον, *rem divinam*, laudant. *Plutarchus libro de amore prolis* ſcribit ex Eraſiſtrato: *Elucet in omnibus rebus naturalibus accurata artificioſaq́ natura, ſeu potiùs creato-*

ris diligentia, & nullâ oratione ſatis explicari poteſt, quâ induſtriâ perfecerit ea, quæ ad humani generis propagationem attinent. Cùm vero hâc vice non de *præclaritate & excellentiâ* humanæ γενέσεως, neque de partu ipſo agere, ſed in diſſertatione hâc noſtrâ Inaugurali *dolores ſaltim poſt partum oborientes* ſiſtere animus ſit; ideò ad eorundem explicationem miſſis aliis ambagibus nos vertimus. Adſiſtat Numen Divinum ſuâ gratiâ ac benedictione noſtris laboribus, eosque ad ſui gloriam feliciter ſecundet.

§. I.

BLanda omnium rerum mater natura, non ſolummodò eorum, quæ ad individui eſſe, ſeu quæ ad nutritionem & augmentationem corporum pertinent, curam habet, ſed quoque de ſpeciei propagatione maximè eſt ſollicita. Hunc in finem utrique ſexui apta ad generationem faciendam conceſſit organa, de quibus vid. *B. Rolfincius O. & M. de partibus generationi dicatis, Diemerbr.* & *Bartholin. Anat. Plazzonius de part. generat. dicatis, & alii.*

§. II.

Generationem fieri novimus à maris & fœminæ commixtione; hæc ſi fœcunda, ingravidatio ſubſequitur. Quamprimùm enim ſeminis portio ad uteri devolvitur cavernam, fermentum ſeu contagium ſeminis virilis, anteà ſiliquâ quaſi obvolutum, jam ſui redditur juris, ἐνέργειαϛque explicare audet; quo facto uterus cum vaſis ſuis alteratur, & natura de iis, quæ maximè ſunt neceſſaria, diligenter proſpicit. Hinc ſanguis ſtatim non ſolùm qui circa uterum in vaſis præſens eſt, ſed & tota MSea peculiare ſentit & vividum velut fermentum, prout *Williſ. de Fermentatione p. 19.* eleganrer ſcribit. Præparantur porrò & ampliantur viæ pro ovuli imprægnati in uteri cavitatem demiſſione, ubi poſteà calore tàm partium, & uteri ipſius, quàm affluentis ſanguinis blandè fovetur, ut indies ma-

jus ſumat incrementum. Uterus enim, domus illa, juxta *Helmont. tr. Magnum oportet* §. 50. vacua à peregrino jam obſeſſa ulteriùs ampliari incipit, usque dum in utero materno ſatis nutritô & ad juſtam perfectionem deducto fœtu, idem ſibi exitum parare intendat, & *tùm* ob loci anguſtiam, *tùm* ob alimenti defectum, *tùm* ob calidi innati abundantiam, quod vult *Rod. à Caſtro de natura Mulierum lib. 4. cap. 1.* pomi adinſtar maturi ab arbore decidat.

§. III.

In tali excluſionis actu vel ſexcenta ſe ſiſtunt phænomena, variæque accenduntur dolorum faces. Dùm vel lumbos vexat dolor, venter tormina experitur, oſſium pelvis, ſi non ſolvitur, ut ſe obſervaſſe ſcribit *Hild. cent. 6. obſ. 39. p. 546. Idem Oper. p. 992. Helmont. Tract. Jus duum viratus p. 294.* §. 46. moverur tamen ipſius compages, imò tota machina humana labem pati videtur, ut interdum puerperæ ſtatum graviorem expertæ, exanimes velut jaceant & ſemimortuæ, id quod, dolor! quotidiana teſtatur experientia. Ne dicamus, plures morte ipsâ ſuccumbere. Diſtinguuntur autem dolores circa partum, *vel* in dolores ante partum, qui nihil aliud ſunt, quàm ſigna egreſſuri fœtus; *vel* in dolores partum ipſum comitantes, ſeu in ipſo actu evenientes, qui adſcribendi tùm utero, tùm fœtui, ſiquidem fœtus exitum ſollicitat, uterus verò calcitrantem fœtum eliminare nititur, Germanis dicuntur rechte Wehen; ad differentiam vagorum wilde Wehen/ quorum effectus nullus, ſed majus puerperæ minantur periculum, dum vires partim uteri, facultatis nempe expultricis, partim puerperæ enervare ſolent; *vel* in dolores poſt partum, de quibus jam noſter erit ſermo.

§. IV.

Varias hi ſortiuntur denominationes; quibusdam enim dicuntur generali nomine *dolores uterini, tormina*; quibusdam *dolores poſt partum. Harveus* eosdem *poſteros enixus* vocat. Aliis placet *continuatos partus dolores* appellitare. Germani exprimunt die Nachwehen. Ut verò propiùs ad rem accedamus,

 mit-

mittentes appellationes varias, definimus dolores poſt partum, *quod ſint triſtis ſenſatio cum conatu ex utero egerendi difficili, à ſanguine in & circa uterum ſtagnante, grumeſcente, & acrimoniam variô modô contrahente, & facultatem expultricem ſtimulante, dependens.* Ponimus tanquàm *genus, triſtem ſenſationem, quæ eſt partium membranoſarum tenſio & vellicatio* à variâ dependens cauſarum ſyndrome, quarum ſatis longus in ſubſequentibus tradetur catalogus.

Cùm verò triſtis ſenſatio omni competat dolori, addimus loco differentiæ ſpecificæ *difficilem ex utero egerendi conatum.* Difficilis dicitur conatus, quatenùs materia nimis rebellis fixior hæret circa uterum, natura verò eandem ejicere & moleſtantem relegare quærit, undè pugna invicem excitatur, naturaque victrici ſatis manu, hoſtem exturbat & propellit; Utut autem ejusmodi conatus difficilis aliis quoque competere uterinis affectibus, & præprimis partui difficili videtur ſimilis, attamen ſciendum, partum difficilem non ab alia provenire cauſa, quàm poſitu fœtûs inordinato & vitioſo, quales poſitus memorat & æneis tabulis illuſtrat *Welſchius* in Hebammen-Buch/ & *Franc. Mauriceau* der Schwangern und Kreiſſenden allerbeſte Hülfe/ qui non aliter niſi reductione ad ſtatum magis naturalem corrigi poteſt; ſi verò fiat à causâ aliâ, rectè tamen ſe habente fœtu, non propriè partus difficilis, ſed δυςοκία naturalis partim à labefactatâ uteri facultate expultrice, partim à pelvis obſtaculo oriunda, meritò dicenda. Dolores verò hi jam deſcripti non à fœtu, ſed iisdem, quæ fœtum ſubſequuntur, ſpeciatim lochiis moram nectentibus, dependent & incrementum ſumunt.

§. V.

Subjectum principale ipſum accuſamus uterum. Qui cùm ſubſtantiâ gaudeat merè membranosâ & nervosâ, haud difficile eſt, ut à quocunque lædatur. Videmus enim etiam ſvaveolentibus lædi, uti de roſis refert *Langius Miſcell. curioſ. p. 44.* quidni potiùs ab injuriâ tùm externâ, tùm internâ affici poterit? Laborat enim hîc uterus eſſentialiter, de cujus tamen ſubſtan-

ſtantia,ſitu & figurâ cùm plurima extent Anatomicorum ſcripta, hîc dicere ſuperſedebimus, lectoremque benevolum ad eadem remittimus.

Pertinet hûc meritô quæſtio: *An* conatus in partu utero ſint proprii; *an* verò fœtui adſcribendi; *an* tandem fœtui & utero ſimul? *Roder. à Caſtro. de nat. mul. lib.4. cap. 1. p.170.* ait: Partûs actio eſt partim uteri, partim verò ipſius fœtûs; uteri quidem, quoniam ille offenſus gravitate adaucti fœtûs & excrementorum redundantia propriâ vi expultrice fœtum in lucem ejicit; Fœtûs verò, tùm quòd auctior ſatis alimenti à matre non accipit, tùm quòd plus calidi nativi jam habens,magis refrigerari poſtulat. *Helmont. Tr. de conceptis.§.17. p.573.* contrarius eſſe videtur, dum ſcribit: Defunctâ parturiente uterum poſt multas quandoque horas fœtum expellere, ſicque ſoli utero, poteſtatem fœtum egerendi adſcribit, quod tamen minùs videtur probabile. Cur enim fœtus mortuus tàm difficili conamine excluditur, ut ſœpè armatâ manu exſcindi debeat, ſi uteri ſoliùs operâ fœtus excutitur? Deindè ſi mortuâ puerperâ fœtus exit, non tàm fit uteri, quàm potiùs fœtûs viventis & matris obitum ſentientis conatu,cujus tamen exempla rariora proſtant, & utplurimum Anatomici ſeu Medici, rebus ſic ſtantibus, requiratur manus, & partûs cæſarei adminiſtratio. Patet igitur uterum & fœtum eſſe tanquam cauſas ſocias, quæ pro unâ ſtare ſolent, ſicque altera absque altera ſcopum non attingere poteſt.

Subjectum verò *adæquatum* ſeu ſecundarium non abs re ſtatuimus partes utero vicinas ipſiq; adjacentes,ligamenta lata & rotunda; imò & alias abdominis partes,quæ in conſenſum facilè,affecto eſſentialiter utero,trahuntur. Videmus enim puerperas nauſeâ,vomitu,flatibus, alvi depoſitione aliisque vexari ſymptomatibus, nulla alia ex causâ, quàm nervorum paris ſexti propagine.

§. VI.

Inter cauſas primum locum ſibi vendicat *Cauſa immediata*,eſtque ſtimulus ille facultatis expultricis,à lochiis vitiatis depen-

pendens, unde conatus egerendi in utero redditur difficilis. Cùm verò hæc vario modo reſpectu cauſarum mediatarum tum proximiorum, tùm remotiorum produci poſſit, ideò ad earundem pergimus explicationem.

§. VII.

Cauſæ mediatæ proximiores licet ſexcentæ à diverſo puerperæ ſtatu, inque partûs actu juſtâ vel injuſtâ obſtetricis adminiſtratione accidere poſſint, attamen nonnullas ſaltim, de quibus maximè conſtat, ſæpiusque occurrunt, pertractabimus. Inter quas quaſi hoſtile agmen ducit *ſanguinis ſeu Lochiorum retentio, ſtagnatio, grumeſcentia & acrimonia contracta.* Sanguis enim, uti in ſtatu naturali, ubi blanda particularum tùm ♀rearum, tùm ſeroſarum eſt harmonia, motuque gaudet ordinario, ad totius corporis humani non tantùm conſervationem, ſed & nutritionem facit; ſiquidem ſero & ſanguine nutrimur: Ita quoque de naturali dejectus ſtatu, lethales ſæpè inducit tragœdias, varias noxiasque expertus metamorphoſes. Patet hinc ſanguinem, qui toto ingravidationis & geſtationis tempore in utero materno fuit collectus, lochiorumque venit nomine, excluſo fœtu, excernendum, cùm amplius ejusdem nullus exiſtat uſus. Hic ſi ſubſiſtat, *lochiaq;* dicta non ritè fluant, ſed p. n. retineantur, eorundemque *ſtagnatio* oboriatur, unica dolorum poſt partum cauſa eſſe poſſunt, ut tradit *Sylv. Prax. Med. lib. 3. cap. 9. §. 25. 26. 27. Foreſtus lib. 28. obſ. 81. ſcribit:* Antequam Puerperæ rectè purgentur, id eſt, lochia decenter ei inculpatè fluant, dolores poſt partum ſæpè iis oboriuntur. Facit hûc quoque *vaſorum anguſtia*, quam hujus retentionis & ſtagnationis matrem eſſe aſſerunt, *Jonſton. Syntagm. Univ. Med. lib. 5. Tit. XII. cap. III. Art. III.* & *Sennert. prax. lib. IV. part. II. ſect. VII. cap. V. Riverius prax. med. lib. 15. cap. 21.* Undè ſanguis hîc, qui merè excrementitius dicendus, quaſi incarceratus, στάσιν concipit, grumeſcit, ejusdemque tota immutatur craſis, quare putreſcit non rarò & acrimoniam concipit, qua conceptâ uterum, quô includitur, vellicat, & irritationem cum triſti ſenſatione excitat, difficilemq; egerendi conatum

natum procreat. Cujus rei teſtes laudare poſſumus *Lud. Mercat. lib. 4. d. morb. mul. cap. 8. Sylv. l. c. §. 20. 21. Rod. à Caſtro de morb. mul. Sennert. prax. lib. 4. part. II. ſect. VII. cap. V. Timæum à* Güldenklee *lib. 4. caſ. medicinal. caſ. 38.* Fit quoque ſæpè talismodi *ſanguinis grumeſcentia ab humoribus admixtis acidis, acribus & impuris*, vid. *Sennert. l. c.* qui jam tùm ipſi inſunt ſanguini à chylo vitioſo ac ⊖bus acidis inquinato, vel *ςύσιν* præſente emergentes, ſeſeque explicantes. Teſtatur prælaudatus *Sylvius prax. med. lib. 3. cap. 3.* acidum ſanguini communicatum, eundem coagulare & corrumpere, quod & per mechanicam patet, acida coagulare & concretioni anſam præbere, vid. *Bernh. Swalve de Acido & alcali. Excell. Wedel. de medicamentorum facultatibus p. 14.*

Ipſe etiam *Galenus lib. 2. aph. comm. 17.* de ſanguinis acore *ait*, quod in vinis aceſcentibus accidit; tale quoddam & ſanguinis alteratione contingere, demonſtraturus ſanguinem alterari poſſe ab acido contracto. Tandem per acida ſanguini juncta, eundem non tantùm coagulari & in grumos cogi, ſed & coagulatione hac cum circulo ſanguinis præpedito flammulam vitalem extingui poſſe, patet experimentis Anatomicis factis in canibus, ubi apertâ venâ & acido infuſo non diu pòſt, canis extinctus fuit.

Altero loco concurrit ipſius *uteri læſio*, ſi nempe ad partum feſtinandum gravidæ urgentur, quod tamen disſuadet omnium pleniſſimo conſenſu *Sylvius l. c. p. 558. §. 14.* Item vehementior *ſecundinarum avulſio*, undè ſolutio continui manifeſta in utero læſo oritur, quam inter alia refert *Hertodt Crocologia p. 229.* ruptisque ſic vaſis uteri, tàm lochia, quàm ſanguis ſincerus per laceras excoriatasque uteri partes fluunt, easdemque rodunt & mordicant, undè dolores uteri & egerendi conatus difficiliores ſe ſiſtunt.

Tertiò hîc peccant *Flatus*, tùm in utero, tùm inteſtinis contenti, quorum mentionem facit *Mercatus l. c. Rod. à Caſtro lib. 4. de morb. mul. cap. 9. Sylvius* & alii; quos tamen cùm ex errore diætæ & ciborum flatulentorum uſu proveniant, ſub cauſa-

rum mediatarum remotiorum ordine luſtrabimus. *Quartò* huc quoque referenda *uteri læſa conformatio*: ſi enim, quod ſæpè fit, uterus ex laborioſo partu in aliquam ventris partem irruat, ut legi meretur apud *Mercatum lib. 4. cap. 8.* quod & *Hippocrates* affirmat *Lib. II. de morb. mul.* & 5. *Aph.* 47. uterum puerperæ aliquando ad coxendicem aut lateris inanitatem inclinare. *Tandem* memorandus eſt *vitioſus fœtûs poſitus*; quod ſi enim fiat, ut embryo oſſi ſacro validiùs ac firmiùs inſideat, ibidem utero macula contrahitur, ſecundinæ fiunt vitiatæ, quæ videntur tenacius adhærentes & ex parte putridæ & lividæ, certè tunc fortiores ſequi poſt partum dolores, eô in locô moleſtos ſatis, multiplici experientiâ edoctus affirmat *Excell. D. Præſes, Patronus & Præceptor meus ad urnam colendus*.

§. VIII.

Viſis iis, quæ p.n. accidere poſſunt, offerunt ſe nobis cauſæ, quas *naturales* dicunt, & quidem *Temperamentum*; quod pituitoſum accuſare non dubitamus. Cùm enim corpus aliquo modo ad ſeroſitates abundantes & vitioſas, imò ipſam cacochymiam inclinet, non difficile eſt, ut indè varii excrementitii & pravi exſurgant ſucci, quibus MSea deturpatur, & quaſi lentorem concipit; quo acquiſito, in puerperis lochiorum remora & varia dolorum genera exſurgere poſſunt. Non injuſtè item temperamentum *Melancholicum* hùc trahi poſſet, ſiquidem & ſuum ἐπιβάλλον μέρος addere valet. Cùm enim frigidum & ſiccum exiſtat, particulæque ſeroſæ blandæ deficiant, & ad acorem fixitatemq; tendentes reperiantur, ſanguis hiſce abundans partibus inquinatur; unde fit, quò minùs lochiorum flumen craſſioribus ▽ſtribusque ſcatens atomis, fluxu conſueto excerni, ſed ſubſiſtere & variorum cruciatuum autor evadere debeat.

§. IX.

Succedit *Ætas*, quæ tùm juvenilis, tùm ad ſenium vergens ſuo modo concurrit; *Juvenilis* equidem anſam doloribus & torminibus hiſce præbere valet, tùm ob vias arctiores & ta-

liſmo-

liſmodi excretionibus nondùm vel minùs adſuetas, tùm quoque ob teneritudinem & habitum corporis delicatiorem, ſenſumqꝫ magis exquiſitum, ut ſentit *Sylvius prax. med. l. c. §.12.* Controvertunt Autores, an primiparis dolores poſt partum contingant? quod quidam negantes, adducunt, à primo partu ùterum minùs adhuc eſſe defatigatum, uteri os adhuc eſſe arctius, quò minùs aër externus admitti poſſit, ſicqꝫ primiparas ab hiſce abſolvere audent torminibus. Rectiſſimè verò hanc refutat ſententiam laudatus *Rod. à Caſtro l. c.* innuens: æquè graviter primiparas, ac eas, quæ ſæpiùs pepe-rêre hiſce torminibus divexari, teſtantibus multis exemplis; imò & fœminas ac virgines citra puerperium ante menſium eruptionem, analogis vel ſimilibus cruciari torminibus, cùm idem adſit ſubjectum, eædemque appareant cauſſæ, quæ hoc locô ſunt viarum anguſtiæ & ſanguinis grumeſcentia. Cui & noſtrum adjicimus calculum *Sylvii* non minùs, quàm *Roderici Caſtrenſis* amplexantes ſententiam.

Deindè adultioribus & ad ſenium accedentibus à contrario potiùs evenire putamus, quod tùm uteri archeus labefactatus nimis, tùm ſanguis reddatur impurior, corpusque totum magis ſicceſcat, quare ad ſtatum p. n. ultrò velut diſponuntur.

§. X.

De *anni tempore* res clara eſt: *hyemali* nempe puerperas ad dolores modò dictos prócliviores eſſe, cum facilior auræ frigidæ admiſſio improviſa fieri poſſit; imò hyems gravidis ſi non exitialis, ſæpè tamen inimica ſit, ut ſcribit *Hippocr. 3. Aphor. 12.* Par ratio proſtat de *Regione*, quæ vel frigidior, ſanguinem magis diſponit ad coagulationem ſeu grumeſcentiam; ſi verò calidior ſanguis facilè efferveſcit & acrimoniam concipit, quâ mediante uteri irritatio procedere poteſt.

§. XI.

Ex ordine cauſarum *Nonnaturalium*, quæ medium inter naturales & p. n. tenent, *Aër* imprimis conſiderandus. Pri-

marium cùm aër ſit vitæ ſuccendiculum & juxta Sendivogium occultus vitæ cibus, ſine quo vix momentum vivere poſſumus, improportionatè tamen, intempeſtivè & loco, cui ineptus, admiſſus, maximas inferre ſolet noxas, ſicque dolores poſt partum miſeras torquentes puerperas non rarò auræ infelicis exiſtunt fœtus, quod omnes ferè denunciant Practici. Eſt enim tùm nervoſo generi frigidior aër infenſiſſimus *5. aphor. 17. 18. 20.* tùm imprimis utero incongruus; hinc ad eundem hiantem adhuc à partu excluſo delatus, refrigerando ſiniſtros edit effectus. Vocamus in teſtimonium *Sylvium*, qui loco ſuprà ſœpiùs citato, non ſolùm aëris extra admiſſi frigore, ſed & linteorum juſtò frigidiorum improvidâ applicatione dolorum horum cauſam ſubminiſtrari notat. Cui conſentit *Platerus Prax. Med. de Dolor. ventr. t. 2. p. 531.* aſſerens: Dolores poſt partum oriuntur ab externo præcipuè aere, ſi ſtatim, poſtquàm fœtus prodiit, aër admittatur; dum enim uteri internum orificium adhuc amplum & apertum eſt, ſique hæc loca non benè muniantur, uterusque ſenſim ſtringatur, in uterum irrumpens, eumque implens, dilatatum alioquin ex partu, non ſolùm diſtendendo, ſed & refrigerando afficit. Hæc Platerus. Tale quoque apud *Sennert. Prax. lib. 4. p. 464.* legimus, dum primam dolorum uterinorum cauſam aërem externum conſtituit. Ex dictis itaque clarum eſt, aërem non ſolùm membranoſam nervoſamque irritare ſubſtantiam, ſed quoque poros claudere, ſanguinem intùs cohibere & humores incraſſare, notum. Undè tùm per ſe, tum ſanguinem ad grumeſcentiam diſponendo nocere ſolet.

§. XII.

Cibus & Potus an noxam præbeant, examinatâ diætâ, geſtationis tempore adhibitâ innoteſcet. Cùm enim gravidis ex metu vel abortûs, vel nævorum in fœtum derivationis, ſœpè aliquid concedendum, hinc tùm picantes abſurda & inconvenientia ingerant, tùm frigidos, δυσπέπτους & mali ſucci cibos devorent, ſicque ventriculo infirmiori exiſtente, nec ritè concoquente, vitium quoque in tertiâ coctione minimè corrigendum,

dum experiri neceſſe habent. Hanc in rem eleganter *Sylvius Prax. Med. lib. 3. cap. 9. §. 15.* ſcribit: Si nempè mulieres gravidæ indulgeant nimiùm alimentis craſſioris & glutinoſioris ſubſtantiæ, propter quam ſanguis productus ſimilis evadat, arctiùs ſecundinas utero necti, & conſequenter, ut nos concludimus, lochia glutinoſa & craſſiora reddi, ut poſteà in excretione non leve faciant negotium. Cumulatis enim in chylo particulis viſcidioribus, lentis, ſanguis quoque evadit ſimilis, quò poſteà tùm circulatio, tùm ipſa retardatur & depravatur nutritio, omniumque partium læduntur actiones. Porrô ſi duros, flatulentos inprimis amet puerpera cibos, ex leguminibus, oleraceis, fructibus horæis, quæ omnia gravidarum excedunt diætam, vitioſo & flatulento indè emergente chylo, tanquàm ſanguinis primo rudimento, reliqua MSea flatulentiis hiſce inquinatur, quæ cum hâc ad omnes detruduntur partes, ut poſteà delatis ad uterum & vicina viſcera, dolores tùm in uterò, tùm inteſtinis craſſis utero admodum vicinis, diſtendentes & inflantes excitentur. Ejusmodi eventum periculi plenum ab eſu melonum, uvarum & malorum perſicorum adducit *Loyſe Bourgois lib. obſtet. part. 2. cap 39. & 40.* Meritò itidem hîc locum invenit obſervatio *Excell. D. Wedelii, Patroni ac Præceptoris mei quovis tempore ſanctè colendi*, dùm vocatus eſt ad puerperam nobilem dolores poſt partum tribus diebus Dominicis recurrentes expertam ab eſu cancrorum. Quale quid & nos obſervavimus ante biennium, fœminam primariam puerperam dolores talismodi paſſam quoties uſu carnis delectaretur, ut ſœpè convulſivi motus ſubſequi viderentur.

De Potu eadem poteſt eſſe ratio, quatenus cereviſia non benè fermentata nec defecata, plùs juſtô vel dulcior, vel craſſior, vel ad aciditatem vergens in uſum vocatur. Haud diſſimile judicium ferendum de *Vini* potu, ſi gravida indulſerit potui vini acidioris & recrementis ♀reis feculentiisque aliis adhuc ſcatentis. *Muſtum* inprimis ſolùm ſufficit ex ratione dictâ ad producendas flatulentias, obſtructiones & humorum in corpore contentorum alterationem, quas & alias indè noxas reſul-

ſultare notavit *Sennert. Prax. Med. lib. 3. part. 2. ſect. 2. cap.* 7

§. XIII.

Motus & quies ſive excedant, ſive deficiant, hîc notam merentur. Uti enim motus nimius abortûs pater facilè exiſtere poteſt; ita quies nimia, ut & vita ſedentaria teſte *Roder. à Caſtr. de Nat. Mul. lib. 4.* partum gignit difficilem, variis ſtipatum ſatellitibus, ſecundinas utero firmiùs annectit, & humores intra involucra fœtûs contentas viſcoſiores reddit; Quinimò per nimiam quietem ſpiritus obnubilantur, ac iisdem torpor inducitur, qui ſæpè pro cauſa ſufficit, ut humiditates excrementitiæ & ſuperfluæ per debitam tranſpirationem non excutiantur. Accedente verò motu nimio, ſanguis magis rareſit, ut hinc meritò reprehendantur puerperæ, ſi inquietudini & jectigationibus ſe dedant, cùm etenim hoc modo corpus variè volutetur, in aprico eſt, tùm ipſum uterum, qui nondum ad ſe rediit & meritò ſentinæ malorum nomen reportat, tùm lochia retenta in excretione ſuâ facilè impediri, indeque noxam redundare, imò ſæpè febres & alios morbos, qui ex ſanguinis perturbatione oriri ſolent, initium ſumere poſſe.

§. XIV.

Eadem ferè de *Somno ac Vigiliis* prædicari poſſunt. *Somnus* enim ut aliàs totiùs corporis audit refectorium, ita excedens præprimis gravidis & puerperis hoc loco infauſtus eſt, ſiquidem corpus frigidum, impurum & variis humoribus pravis obnoxium reddit; hinc ſanguis hiſce quisquiliis & ſeroſitatibus abundans, torpeſcit, viſcedinem conſequitur, & ad varias noxas inferendas aptatur. De *Vigiliis* verò contrarius patet modus; cum ſomnus humiditates cumulet, ita vigiliæ etiam alibiles maximeque neceſſarias abſumunt, undè ſero blando dum ſanguis privatur, corpus vel exſiccatur, vel particulæ △reæ incenduntur, ut indè haud difficilè ſanguinis reſultet acrimonia, quæ ſola pro dolorum hactenus à nobis explicatorum fomite non indignè, ut ex ſuprà allatis pateſcit, haberi poteſt. Adde, quòd in ſtatu magis aucto juxta *7. aph. Hipp. 18.* vigilias convulſiones & deliria, habituato utplurimum malo, ſequantur.

§. XV. *Ani-*

§. XV.

Animi Pathemata adducimus, memores affectibus animi tantam ineſſe poteſtatem, ut non ſolùm corpus variè immutare; ſed & ipſos ſpiritus animales vel in motum citare, vel retardare & obnubilare valeant. Quod, ut reliqua ſicco pede prætereamus, iram, triſtitiam & terrorem efficere patet, undè ſœpè abortûs cauſa emergit, ſanguinisque circulus impeditur, quare & ad productionem dolorum poſt partum promptè (quod pluribus demonſtrari poſſet obſervationibus) facere valent. Vid. *Rod. à Caſtro l.c.*

§. XVI.

Denique *Excreta & Retenta* locum ſibi poſcunt. Si enim alvus tempore ingravidationis fuerit magis adſtricta, nec voto, ceu decet, reſpondeat, bilioſa ſaburra colligitur, ut indè tum ſanguinis turbetur maſſa, tùm flatuum augeatur proventus. Excreta verò nimia, ſi diarrhœa gravidis & puerperis ſuperveniat, calorem depauperant, ſimulque uterum ad excretionem ſtimulant.

§. XVII.

Differentiam dolorum poſt partum *triplicem* metimur. (1.) *ratione ſubjecti* ſeu loci affecti. Ubi vel veros, vel nothos deprehendimus. Veri proindè ſunt, qui propriè uterum affligunt, ideoque inferiora magis infeſtant: Nothi verò, qui exacerbationes ſuas exſerunt in inteſtina, meſenterium, partesque connexas; adde, quod ſuperiora petant, tenſiones circa umbilicum producant, ſimilesque ferè iis ſint doloribus, quos patiuntur mulieres in menſtruorum difficultate. Vid *Sennert. Prax. lib. 4.* (2.) *ratione temporis; alii* enim ſunt continui, *alii* recurrentes & recidivantes. Hi utplurimùm à ſanguinis craſſitie & grumoſitate ortum ducunt, ut vult prælaudatus *Sennertus l.c.* Cui quoque aſſentitur *Rod. à Caſtro loc. cit. Riverius Prax. Med, lib. 15. cap. 23.* dum enim ſanguis exitum molitur, craſſior factus vaſorum tenſione dolores parit, qui ceſſant poſt excretionem, donec alius eadem tendat egreſſurus ſanguis, præſertim ſi cauſa externa vel error diætæ ſuperveniat, qualem obſervationem

Excell.

Excell. Wedelii de doloribus poſt partum recurrentibus §.*12.* adduximus. (3.) *ratione cauſarum variarum* ; de quibus hâc vice nihil dicturi benevolum lectorem tum ad cauſarum explicationem, tum ſignorum diductionem ablegamus. (4.) *ratione aliorum morborum*, ita à menſium difficultate diſcrepant, quod non conſvetô menſtruali tempore, nec omnibus, ſed ſolis puerperis magis vel minus diſpoſitis, contingant.

§. XVIII.

Diagnoſin adducturi, illam deſumimus (1.) à *loco affecto*, quem ſtatuimus infimum ventrem, eâ præprimis regione, ubi uterum ſituatum novimus, quod & exprimere conatur *Rod. à Caſtro loco ſæpiùs allegato*, dum ait: Acerbiſſimos dolores poſt partum in ventre inferiori & à renibus in mollitudinem & inguina puerperis ſuccreſcere, quale quoque *Plateri* de doloribus ventris *p.520. & 521.* eſt effatum, qui dolorem poſt partum obſervavit circa lumbos, dorſum & infimum ventrem. Dolores verò ſi ſint *nothi*, de quibus §.17. tenſio magis adeſt circa hypochondria & umbilicum, ubi inteſtina à flatibus contentis cruciantur. vid. *Sennert.p.465.* quos tamen juxta Excellentiſſimi Viri mentem puerperæ ipſæ facile diſcernere poſſunt. (2.) *à tempore*; Si exiſtant ſpurii, quâvis occaſione, quovisque tempore, ubi copioſior flatuum eſt proventus, invadere valent; non autem ſi veri, niſi poſt partum. Quo tempore poſteà dolores ejusmodi duorum aut trium, ſæpe etiam plurium (ſi majus malum ſubſit) dierum ſpatio per intervalla exacerbantur, ſic, ut fœminæ anhelitum comprimant, & videantur quaſi alium ejicere velle fœtum. Addit *prælaudatus Sennertus* pro majori ſignorum explicatione, habere ſe dolores poſt partum non aliter ac partûs dolores veros, imò eſſe dolores partus continuatos, ubi aliquis quoque fœtum expellendi conatus puerperas circa imum ventrem adhuc cruciat. Ex quibus ſigna & ratione loci affecti, & temporis clara cenſemus. (3.) *à cauſis*. Variante verò causâ, variant ſigna & phænomena, quæ cum plurima ſæpe ſint, tum ad lectum ægræ provocamus, tum ad Autorum lectiones benevolum Lectorem remittimus. Hanc

legi

legi meretur *Mercatus, Sennert. Rod. à Caſtro, Sylvius* & *alii.* *Nos* flatus ſolummodò hìc viſuri Riverii ſequimur diagnoſin, ſi, *inquientis*, à flatu dolor oriatur, ille magis eſt vagus, & plures ventris partes occupat, ut & rugitus in abdomine obſervantur.

§. XIX.

Prognoſis verò inveſtiganda variat pro ægræ ſtatu, viribus & morbi impetuoſitate. Quæritur hìc: *An dolores poſt partum aliquando ſint ſalutares?* Sunt ſanè nonnulli, qui affirmant, eosdem proficuos accidere, quatenus nempe lochia retenta ad exitum invitentur, ſiquidem patet poſt dolores exantlatos exire ſanguinis partem. Quorſum forſan reſpexit *Riverius*, qui dolores talismodi non periculoſos, moleſtos tamen prædicat. Aliis *negativa* placet ſententia noxias eosdem putantes puerperis, cùm hâc ratione uterus & partes vicinæ laceſſitæ ac irritatæ plenarium non rarò conſenſum poſt ſe trahant, ut non tantùm inquietudo, febris, convulſiones imò mors ipſa ſequatur. *Noſtra* ſi expetatur mens, utramque, ſi rectè ſpectetur, ſententiam ſuo modo ſtare poſſe pronunciamus. Incongruum enim foret, dolores hoſce tanquam maximè noxios nullo habito reſpectu proclamare, cùm indè non leve puerperis ſœpe emanet commodum, ſi lochiorum urgeat copia; Si verò ſtatus puerperæ aliud ſvadeat, fluxus vel fiat diuturnior, vel doloribus increbeſcentibus inhibeatur, ita ut citra excretionem perſiſtant dolores, tantùm abeſt, ut tales non noxios dicamus, (de quibus noſter ſermo,) cùm præſtò ſit inquietudo, virium dejectio, convulſivi motus, deliria cum febre & alia ſymptomata, quibus vires puerperæ impares exiſtunt. Hinc optimè quadrat illud Sylvianum, citò nempe ferendum auxilium, ſi enim negligantur in principio, exitum ſequi dubium.

§. XX.

Curationi demùm manum admovere neceſſarium eſt, quam tripliciter inſtituendam putamus; (1.) vias aperiendo & laxando; (2.) ſanguinem congrumatum attenuando &

temperando; (3.) flatus diſcutiendo & removendo. Hæc ut in actum deducamus, præſidia ex triplici fonte depromenda venient. Eſto igitur ex *Fonte Chirurgico Venæ ſectio*, quam, ſi vires & reliquæ circumſtantiæ conceſſerint, ſanguisque tàm quantitate & qualitate, quàm motu peccet, in ſaphænâ inſtitui poterit, undè eandem ac in menſium obſtructione promittimus medelam, ſiquidem hâc ratione ſanguis ventilatur, grumeſcentia tollitur, motusque reſtituitur ordinarius, de quo venæſectionis uſu paſſim vid. Autores. Non deſunt verò, qui præſidium hoc in dubium vocare audent, crepantes, poſt partum eximiam ſanguinis excerni quantitatem, nullamque Venæſectionis adeſſe indicationem, imò remedium eſſe huic ſtatui planè improportionatum & incongruum; quibus tamen reſpondemus, non promiſcuè ſanguinis detractionem eſſe ſvadendam, nec ſi lochia ritè fluant; ſed cùm hæc ſubſtiterint & dolorum à nobis explicatorum cauſa exiſtant, quæ non commodiori auxilio, niſi V.S. junctis ſimul ſanguinem reſolventibus, tolli poteſt. Quod ſi ægra abhorreat, *cucurbiculæ* femoribus & ſuris applicentur, pro aliquali derivatione & ſanguinis γλίσχως ſolutione. Majorem tamen opem ferent *Frictiones*, quæ ſi pannis aſperis fiant, ſanguinis & ſeri ſubſiſtentis excitatur motus, quò ſic lochiorum promoveatur profluvium & dolorum ceſſent inſultus. Addit *Riverius Prax. Med. lib. 15. cap. 23. Ligaturas*, ut venter puerperæ faſciâ leniter conſtringatur, quò uterus ſubſideat, & lochiorum hâc ratione promoveatur effluxus.

§. XXI.

Ex *Pharmaceuticis* producimus aperientia, paregorica, carminativa, nervina, quibus omne punctum quàm facillimè abſolvi poteſt. *Purgantibus* nullus ferè hîc concedi poſſe videtur locus, niſi ſint *mitiora*, necnon alvi diutina adſtrictio excrementorumque duriorum retentio urgeat. Convenient *Digeſtiva ex cremor. & cryſtall.* 🜿, 🜿 ⊕*lat. pulv. ex cryſtall.* 🜿, 🜿 ⊕*lat.* & ⊕ ♂*.c.* 🝆 *aniſ. fœniculi.* His jungatur, *decoct. fol. ſenn. c.*

prunis

prunis vel paſſulis. ℞ ♂ *purgans,* ℞ ♀*ri, elix. PP. purgans, ſirup. de cichorio c. rhabarb. de manna laxativus, roſar. ſolutivus, anima rhabarb. rhabarbarum ipſum, aloe roſata, violata.* &c. A δραςικοῖς planè abſtinendum; eorum verò loco *Clyſteribus* tutò uti poſſumus, quibus adhibitis, cùm loco & excernendis ſint aptiores, majorem concipimus operationis ſpem, ſi concinnentur ex *herb. 5. emoll. artemiſ. meliſſ. puleg. beton. flor. chamomill. rom. vel vulg. ſambuc. melilot. rad. althea, fœnicul. lil. alb. ſem. lini fœnigr. agar. troch.* 🝆 *olivar. amygdal. lil. alb, verbaſci, hyperic. rutæ, chamomill. lini* &c. *Foreſtus lib. 28. Obſer. 81.* clyſterem adhibet ex *decoct. flor. chamom. & artemiſiæ c. jure galli.* Huic ſimilem deſcribit *Timæus à* Gül= den=Klee *lib. 4. caſ. 30.* Enemata enim tùm uterinis, tùm cephalicis & carminativis maritata, inſigne emolumentum afferunt, tùm alvum lubricando, feces educendo, tùm uterum ad excretionem ſtimulando. Quicquid namque in utero eſt, inteſtinorum vicinitate lenitur & attenuatum faciliùs expellitur, ac viæ patentiores redduntur.

§. XXII.

Diaphoretica in uſum vocata, attenuant, incidunt, grumoſitatem ſanguinis reſolvunt, eundemque fluxilem reddunt, ut commodiùs è corpore relegari poſſit. Huic ſcopo imprimis ſatisfacit 🜄 *chærefolii,* cui inſignes paſſim tribuuntur virtutes. Quæcunque igitur ſanguinis grumos disjiciunt, locum hîc merentur; v. g. ♁ *diaph. corall. rubr. lap.* ♋. *bezoar. min.* ♁*na, flor.* 🜍, *pulv. abſorb. Wedel. ſuccinata. Miſt. ſimpl.* ∽ *bacc. ſamb. ceraſ. nigr. bezoard. theriacal.* ℞ *bezoar. Mich. Rolf. Wedel. pulv. bezoard. Sennert. Rolf.* 🜃 *ſigill. unicorn. foſſil. Decoct. herb. thee.* Si à ſecundinarum adnaſcentiâ dolores orti, dentur inter alia *borax Venet. eſſ. croc.* & *myrrh. juſcula* probè *crocata, ſecundina humana, myrrha* &c. Item pro ratione *ſternutatoria.*

§. XXIII.

Optimè inſtar omnium ſe gerere ſolent *Carminativa* uterinis mixta, quæ in doloribus poſt partum inſignia & nobiliſ-

ſima ſunt, ſiquidem proſpiciunt tàm malo inteſtina vexanti, quàm uterum ſolantur, qualia ſunt ∽ *cort. citri* & *aurant*; ∽ *zedoar. theriacal. menthæ eſſentificatus. pulv. zedoar. cum vino*, quem miris extollit laudibus *Simon. Pauli Q. B. p. 227. ſpec. diacymini, diagalang. balſ. embryonum, Apopl.* ▽ *carminat. Schrœd. Dorncrell.* ▽ *meliſſ. puleg. eſſ. carminat. Wedel. roriſmar. ſuccini, caſtor. elix. uterin. Theriaca denique* ipſa, *philonium rom.* Videndum tamen, ne calidioribus ſœpiùs propinatis maſſam ſanguineam incendamus, indeque febri anſam demus. Similiter naturæ ſuppetias ferunt *Pulv. epilept. March. caſtor. aſa fœtid.* ℥ *nat.* & ♉*ii*, *ſpec. diambr. diamoſch. magiſt. corall. perlar. ſpecif. cephal.* &c.

Secundina humana præparata imprimis h. l. æſtimanda, quæ ferè *ſpecifici* nomine militare poteſt, hâcque ad miraculum dolores poſt partum oborientes ſedantur. Vid. *La Commare del Scipione Mercurio p. 606.* Si ſtatus urgeat gravior, malum ſit contumax & dolor propinata eludat ad *Opiata* confugiendum, dando vel *magiſt. anod.* vel *pilul. anod.* vel *laud. opiat.* &c.

§. XXIV.

Topica tandem ſvademus, ſiquidem his interdum plus proficimus, quàm internis pluribus, quod & hîc per experientiam notiſſimum eſt. Adhibenda itaque erunt, *decocta, fotus, unguenta, cataplaſmata, ſacculi* & demum *emplaſtra*. Si venter induretur ex obſtructione flatulentâ, *fol. rorismar. coqu. in vino* & calidè applicentur, quod ceu euporiſton inter alios commendat *Crato Conſil. 40. lib. 8. Foreſtus* magnâ cum laude uſus eſt ſolâ *flor. chamomill. decoctione* in cereviſiâ, quâ dolores feliciſſimè expugnavit. Huic fini inſervire poſſunt omnia emollientia & carminativa, ut *fol. flor. & rad. alth. herb. matricar. meliſſ. calamenth. fol. laur. malvæ, verbaſci, branc. urſin. flor. lil. alb. meliloti, ſem. lini, hyoſc. carv. cumin. dauci, aniſi. Lac.* Ex quibus adornari poſſunt tùm decocta, tùm fotus & cataplaſmata. vid. *Roder. à Caſtro p. 469. & Sennert. l. c. p. 466. Linimenta* & *Unguenta* conſtituunt, *axungia humana, caſtor.* ⚯ *ſcorp. caſtor. hyper. chamomill. rom. rutæ, hyoſc. linar. verbaſci, ungu. dialth. butyrum inſulſum.* ⚯

aniſ.

aniſ. ℞ *t. cumin. carvi*, quæ tamen refractè miſceantur. *Omentum vervecis* calidum modò ex animali detractum ventri applicetur; quod nec hîc ſine fructu futurum ſcribitur. *Emplaſtra* admoveantur de *melilot. bacc. lauri. Crato conſil. lib. 5. conſil. 40. ſeqq.* habet: Si tormina ſentiantur à partu, fiat emplaſtum de *Galbano* & inungatur venter ☍ *de matricaria*, ventrique imponatur, It. *ova ad duritiem* coquantur & *vitelli* contundantur cum ☍ *nucum* in formâ emplaſtri applicentur. Prodeſt & *cepas toſtas cum vitello ovi* contundere, admiſtâ etiam *althea*. Hactenùs ille. *Riverius* parat emplaſtrum ex *Galbano, aſa fœtida* & *pauxillo moſchi*. Quæ cum facilè imitanda, adduxiſſe ſufficiat. *Sacculi* ex *fol. & flor. carminativis, cephalicis, uterinis*, quæ vid. in præcedentibus, adornentur, additâ *rad. zedoar. angelic. ſumm. lupuli, bacc. laur. juniper. ſem. aniſ. fœnicul. carvi, cumini. anthophyll.* & aliis, quæ apud Autores videri poſſunt, nec opus eorundem longam apponere ſeriem. Talismodi ſacculi parati, calidè abdomini priùs linimentis & unguentis probe illito applicentur, quibus ſœpe tota curatio perficitur; Cùm paregoricis his tùm ſanguis congrumatus, tùm flatus in utero & inteſtinis ſtabulantes disjici poſſint, undè inſperatus ſœpe cernitur cum emolumento effectus.

§. XXV.

Addimus ultimò *Diætam*; Ut verò paucis plurima complectamur, provocamus ad gravidarum regimen, quod cœteris paribus meritò hûc facit. Vitandus enim eſt 🜁 *craſſus, nebuloſus, frigidus* & *impurus*, unde puerpera lecto & hypocauſto calefacto ſit contenta, intempeſtivamque aëris ſtudioſe caveat admiſſionem, ne recidivæ incurrat metum. *Cibus* ſit *tenuis, boni ſucci* & *facilis coctu*; nec *frigidus*, ut *piſces*; nec facilè fermenteſcibilis, ut *fructus horarii*, quò indè chylus laudabilis & ſanguis emergat purus, à viſciditatibus liber. Par ratio eſt de *Potu*, qui caveatur *frigidus*, ſitque bene fermentatus, beneque defecatus. *Vinum* inprimis novum & muſtum fugiat, ne fermentatio à particulis variis admixtis excitetur, indeque malum contrahatur. Quò pertinent flatulenta alia ſummopere præcavenda.

Somnus

Somnus & Vigiliæ moderamine certo gaudeant. Ad quietem potiùs inclinet, quàm motum fortiorem. *Animi pathematibus* ſubjecta non ſit. *Excretorum* debitè ſe habeat depoſitio, ne inde mali ſeges propullulet. Pro *præſervatione* porro ſumatur cochlear i. vel ij ▽ *embryon. cinam. cyd. borag. morſuli confortantes, conf. diamarg* quam *Foreſtus* laudat, & alia *analeptica* tàm alimentoſa, quàm medicamentoſa, quæ pro reducendis viribus apta ſunt. Sic ſperamus ægram non ſolùm feliciter curari, ſed & à recidivâ ſtudioſe præſervari poſſe pro quo beneficio

SUMMUS LAUDETUR ARCHIATER.

SPes erat emiſſo vitales pondere in auras
corpus in antiquum poſſe redire decus.
Aſt repetunt ignes, repetunt per ſæpe dolores,
Ut facibus videas, denuo membra quati.
Tu reparas feſſis magnâ cum laude quietem,
unde Tibi Phœbus præmia opima parat.

Clariſſ. Dn. Doctorando auſpicatiſſimos ſtudiorum honores ac ſucceſſus precor

Georg. Wolffg. Wedelius, D.

Tor-

TOrminibus diris liberata puerpera dicit:
HIC DOLOR ex partu ſit TIBI dives HONOR.

Quod etiam ex animo vovet
PRÆSES.

MAxima ſpes patriæ, non inſima gloria Hygeiæ,
GERBERE, Aonii pulchra corona chori,
Ingenii documenta Tui dum ponis acuti
In cathedra Medica, gratulor, ecce! Tibi.
Preſſa Tui, Dilecte, legas veſtigia Patris,
Atq́ue Tuæ Patriæ commoda mille feras.

Quibus Nobiliſſ. atq; Clariſſ. Dno Doctorando, Fautori atque Amico honoratiſſimo, inquilino hactenus ſuo & convictori exoptatiſſimo, de egregio hocce Inaugurali ſpecimine animitus gratulari voluit debuit

Joh. Hadrianus Slevogtius, Med. D.

Hoc

Hoc unicô

Nobiliſſimo atque Clariſſimo

DN. CHRISTIANO FRIDERICO GERBERO,

ZITTANO,

Medicinæ Doctorando,

Amico honoratiſſimo, Fautori dilecto,

publicè pro Licentia diſputanti:

DAt Galenus opes, dant præmia digna labores;
Is dabit & lætus præmia pulchra feres.

gratificari & voluit & debuit
Johannes Fridericus Glytz / U. J. Ddus,
& Advoc. Juratus.

QUod felix, fauſtumque TIBI ſit & utile, FRATER,
Quod Patri lætum ſit, Patriæque tuæ!
Scande Galenorum noſtrorum Roſtra, capillum
Cingere quò lauru Phœbus Apollo queat.
Sic ego, *macte*, canam, ſummos gratabor honores,
Quos animi dotes promeruêre tui.

Hiſce paucis Fratri ſuo dilectiſſimo applaudere debuit
Johannes Fridericus Gerberus, LL. Stud.